

Yhdyskuntajätevesilietettä pelloille?

Johanna Ikävalko
ympäristöjohtaja

Nykytila

- ✓ Yhdyskuntajätevesilietteen peltokäyttö keskusteluttaa laajalti, ja lisäpaineita tulee jatkuvasti, etenkin maatalouden ulkopuolelta
- ✓ Jäteveden puhdistamot joutuvat lähiaikoina päättämään investoivatko ne lietteen polttoon (energiakäyttö) vai tuotteistamiseen (etupäässä peltokäyttö, myös kotipuutarhatuotteet mahdollisia)
- ✓ MTK:n kanta on ollut, erityisesti raakalietteen aikaisemmasta korkeasta kadmium-pitoisuudesta johtuen, yhdyskuntajätevesilietteen peltokäyttöön liittyen kielteinen.

Nykytila (jatkoa...)

- ✓ Lietteiden raskasmetalli-, lääkejäämä-, mikrobi- kuin muutkin kontaminaatioriskit näyttävät nykyisillä lietteiden käsittely- ja hygienisointimenetelmillä poistuneen niillä puhdistamoilla, jotka eivät ota teollisuuden jätevesiä käsiteltäväkseen
- ✓ Nykyään teollisuus hoitaakin useimmiten jätevesiensä käsittelyn itse
- ✓ Useat eri toimijat (mm. VVY, Pöyry, Veolia Water, MTT) ovat aktiivisesti mukana lietehankkeissa eri puolilla Suomea, ja näissä tutkitaan nimenomaan lietteiden peltoikäytön mahdollisuuksia.

Nykytila (jatkoa...)

- ✓ Lietteiden peltokäyttöön suhtaudutaan hyvin kirjavasti EU:n jäsenvaltioissa: esim. Ranskassa, Irlannissa ja Skotlannissa jopa noin 1/3 lietteestä sen eri muodoissaan päätyy maatalouskäyttöön. Iso-Britannian maatalousjärjestö on antanut ohjeita lietteiden turvallisesta peltokäytöstä.
- ✓ Esim. Saksa ja Itävalta ovat varovaisemmalla kannalla ja täällä mm. imago nähdään suureksi ongelmaksi. Myös lietteiden alkuperään ja käsittelymenetelmiin kiinnitetään merkittävästi huomiota.

Yhdyskuntajätevesilietteen peltokäytöllä voisi näkemyksemme mukaan olla

... seuraavia **etuja**:

- ✓ maataloudessa tarvitaan väistämättä uusiutuvien fosforilähteiden käyttöönottoa – louhittava P ei tule riittämään edes vuosisadan loppuun
- ✓ riippumattomuus yhdestä lannoitetoimittajasta aina suositeltavaa
- ✓ kotimainen, uusiutuva lannoitelähde
- ✓ ravinteiden kierrätystä, jolla selkeitä ilmastovaikutuksia (lannoiteteollisuus käyttää öljyä) -> voitaisiin lisätä maatalouden ilmastonmuutoskamppailussa käytettävien toimenpiteiden listaan?
- ✓ parantaa maan kasvukuntoa tuomalla sinne lisää hiiltä
- ✓ käytettävyys hyvä suurempien yhdyskuntien läheisyydessä ja siellä, missä lantaa ei ole käytettävissä (lyhyet kuljetusmatkat ja -kulut)
- ✓ mahdollinen kustannussäästö viljelijälle

Yhdyskuntajätevesilietteen peltokäytöllä voisi näkemyksemme mukaan olla

... seuraavia **haittoja**:

- ✓ lietteiden ravinnesuhteet eivät ole optimaaliset: laskennallisesti 40% fosforista on kasveille käyttökelpoista, käytännössä jopa vähemmän -> lietteet vaativat tuotteistamista, mikä nostaa niiden hintaa -> kuka maksaa? Näkemyksemme mukaan viljelijälle pitäisi maksaa jos hän ottaa vastaan lietetuotteita
- ✓ lietteiden liukoisen typen määrä alhainen -> saadaan parannettua lietteen käsittelymenetelmillä (mm. Kemicond) -> nostaa tuotteen hintaa -> kuka maksaa?
- ✓ perusteltua käyttää vain suurempien jätevedenpuhdistamoiden (näillä on syytä investoida tuotteistamiseen) kohtuullisessa läheisyydessä
- ✓ imago voi muodostua suurimmaksi ongelmaksi. Suostuuko suomalainen kuluttaja ostamaan yhdyskuntajätevesilietteessä kasvatettua ruokaa? Kärsiikö kotimaisen ruuan puhtauden imago lietekäytöstä? Vai onko itse asiassa kierrätysideologiansa kautta kilpailuetu? Vaatii ainakin aktiivista ja totuuteen pohjaavaa, kuluttajiin kohdistuvaa viestintää.

Yhdyskuntajätevesilietteen peltokäytöllä voisi näkemyksemme mukaan olla

... ja seuraavia **selvitettäviä seikkoja**:

- kyseeseen tulevat ainoastaan lietetuotteet tai kalkkistabiloitu liete, ei raakaliete
- lietetuotteiden on täytettävä EVIRAn laatuvaatimukset
- maksajana ei voi olla viljelijä joka tekee palveluksen yhdyskunnille, vaan lietteen tuottaja -> yhdyskuntien (mm. asuntoyhtiöiden) vesimaksuun voitaisiin lisätä käsittelymaksu, jolla katetaan lietteiden tuotteistus ja kuljetuskulut viljelijälle. Tasapuolistaisi haja-asutuksen jätevesien käsittelystä maaseudulle muodostuvaa hintaa
- korvausasiat selvitettävä: jos laadussa ilmenee ongelmia (esim. noroviruskontaminaatio), kuka korvaa viljelijälle ja kuinka paljon? Ei riitä, että kyseisen vuoden sato korvataan, myös maan kunnostaminen on korvattava kaikkineen
- tuotteet voitava levittää nykyisillä laitteistoilla, ei saa aiheuttaa lisäkustannuksia eikä – työtä
- lietteen käyttö on huomioitava ympäristötuessa
- lietteiden/lannoitteiden käyttö viherrakentamisessa on saatava samalle tasolle ja seurantaan kuten maataloudessakin: lannoitevalmistelain mukaan viherrakentamisessa voidaan käyttää moninkertaiset määrät peltokäyttöön verrattuna (perusteena se, ettei lisätä joka vuosi) -> erittäin korkeat ravinnepitoisuudet maaperässä ja vedessä -> lasketaanko maatalouden ravinnekuormaksi esim. vesipuidedirektiivin toimeenpanon ja tulosten seurannassa?

KIITOS MIELENKIINNOSTANNE!

